

Deklarácia

združenia Pro Silva prijatá dňa 14.9.2019 na konferencii z príležitosti 30. výročia svojho založenia v Radlje ob Dravi v Slovinsku pod názvom „**Lesy v Európe sú v nebezpečenstve - ponúkame riešenia**“ (preklad Ing. Prof. Milan Saniga, DrSc.)

Podkôrník a výrazné obdobia sucha vytvárajú tisíce hektárov mŕtvych lesov v Českej republike, severnom Rakúsku, Nemecku, Francúzsku, Belgicku a inde. Odumiera nielen smrek, ale aj jedľa biela, borovica lesná a buk lesný. Správy z členských krajín Pro Silva ukázali, že **séria rokov sucha, kde ročné zrážky dosahujú iba 50 - 60% dlhodobých priemerov**, vedie k dramatickým účinkom na európske lesy. Najmä v severnej časti strednej Európy kalamitný stav podkôrnika smrekového znamená explóziu poškodenia v smrekových lesoch (napr. Českomoravská vysočina, Alsasko, Nemecko), frekvencia lesných požiarov je bezprecedentná (napr. borovica Brandenburské lesy). Dokonca aj zdravé staré bukové lesy v pôvodných prírodných podmienkach, ktoré majú bohatšie pôdy s dobrou vlhkosťou (napr. Spessart, Alsasko) odumierajú, podobne tiež mladé dubové porasty nemôžu odolať rýchlej zmene environmentálnych podmienok.

V dôsledku toho sa trh s drevom zrútil, dokonca ani vývoz do Číny nemôže zabezpečiť zisk podnikov a mnoho malých vlastníkov lesov sa jednoducho vzdalo hospodárenia. Programy na záchranu lesov sa vyvíjajú v niekoľkých európskych štátoch. V zákulisí je silná skupina konzervatívnych lesníckych skupín, ktoré chcú pokračovať vo svojich doterajších hospodárskych postupoch a zachovať súčasný stav. Cestou podľa nich by mali byť genetické odrody smreka, ktoré prežijú a prosperujú v suchších klimatických podmienkach - bojujú však proti silám neúprosnej zmeny klímy. Epigenetické účinky ponúkajú alternatívne cesty a ukázalo sa, že sú rýchlejšie ako pomalý vývoj v šľachtení drevín, ktorý bude trvať desaťročia. Prírodné procesy a prirodzená obnova ponúkajú maximálne množstvo genetickej zmeny a evolučnej adaptácie drevín. Príroda si našla túto cestu cez tisíce rokov. Potrebujeme zásadný posun v paradigme. Najnovšie vedecké poznatky musia byť implementované do lesníckych postupov, ktoré ukazujú, že štruktúrované zmiešané lesy využívajú dynamické procesy založené na prirodzenej regenerácii a tým pomáhajú stabilizovať les. Mali by sme však byť otvorení „novým“ nepôvodným druhom drevín a využívaniu rôznych proveniencií týchto drevín. V lesoch musí byť zabezpečená „asistovaná migrácia“. Nie je tiež možné zalesniť všetky oblasti po veľkoplošných disturbanciách, pretože nie je dost' sadeníc z lesných škôlok, ani dostatočný kvalifikovaný personál! Musíme preto skombinovať doplnenie výsadby malého počtu cieľových drevín (500 ks/ ha) a ponechať priestor pre prirodzenú sukcesiu prírodných drevín. Musíme sa zamerať na vytváranie zmiešaných lesov s nepravidelnými porastovými štruktúrami, so zdravou pôdou. Celoeurópsky selektívny problém poškodzovania porastov raticovou zverou (jeleň, srnec, jeleň sika, atď.) zabraňuje prirodzenej obnove a často vedie k vyhynutiu dôležitých druhov drevín ako je jedľa a dub, ktoré sa nemôžu zregenerovať bez oplotená alebo inej spravidla umelej (chemickej) ochrany. Musia sa zmeniť a začať plniť smernice o poľovníctve, aby bolo možné regulovať populácie raticovej zveri a zabrániť tak tomuto plazivému a neviditeľnému odumieraniu lesa. Aj keď prírodné a prirodzené lesy, ako aj lesy v plne chránených územiach hynú, požiadavka mimovládnych organizácií a ochrancov prírody na zväčšenie týchto oblastí „managementu nezasahovania“ vedie do slepej uličky. Koncept Natura 2000 sa musí naliehavo zmeniť v dôsledku účinkov zmeny klímy na lesné ekosystémy a tým presmerovať (presunúť) ciele ich ochrany. Naše lesy potrebujú moderný prírodne orientovaný manažment, ktorý pomáha najlepším druhom drevín a pomáha aj rozvoju jednotlivých drevín. Najdôležitejšou otázkou budúcnosti bude ťažba stromov cez selektívny výber a pomoc pri starostlivosti o mladé porasty. Potrebujeme kvalifikovanejších lesníkov v lese, nie v kanceláriách a kvalifikovanejších lesných robotníkov! Obrovský význam ekosystémových služieb poskytovaných európskymi lesmi v kombinácii s trvalo udržateľným hospodárnym využívaním dreva vyžaduje integrovaný prístup k obhospodarovaniu lesov, ktorý

podporuje hnutie Pro Silva. Lesné hospodárstvo je jediná hospodárska činnosť, ktorá dokáže ruka v ruke vyprodukovať cenné drevo v procese ukladania uhlíka v mŕtvom dreve a humuse v lese, na druhej strane v produktoch z dreva, ktoré sú využívané na stavbu domov a na iné účely. Drevo bude jeden z najdôležitejších a ekonomických prvkov v budúcnosti, ktoré spotrebúvajú CO₂, a ktorý rôznymi spôsobmi tiež nahrádza materiály pochádzajúce z fosílnych palív (biohospodárstvo).

Požiadavky Pro Silva

Pri svojom 30. výročí založenia združenie Pro Silva apeluje na aktívne hospodárenie v lesoch trvalo udržateľným spôsobom blízky prírode. Vyzývame všetky európske štáty, aby kreovali zásady právnych a finančných opatrení v implementácii prírode blízkeho obhospodarovania lesov a vytvárali tak rámec pre štátne ako aj súkromné lesy. To sa však dá dosiahnuť iba za podmienky, ak by vlády zmenili prax v oblasti riadenia a aplikáciou poľovníckych smerníc v zmysle zásady nech lesy rastú! - V daňovom systéme bilancie uhlíka by lesy, ktoré sú svojou štruktúrou blízke prírode, mali získať nejaké výhody.

Hnutie Pro Silva ponúka významnú sieť odborníkov v oblasti lesníctva a vedcov, ktorí vyformovali súbor základných princípov, ktoré sa vyvinuli v priebehu 30 rokov. Početné vyhlásenia sú na našej webovej stránke www.prosilva.org ako usmernenia a zásady pre lepšiu manažment lesov do budúcnosti. Ďalej ponúkame návštevu siete vzorných objektov lesov v celej Európe, kde je možné študovať ich najnovší vývoj. Okrem toho ponúkame tie najlepšie stratégie pre ochranu lesov!

Hnutie Pro Silva chce dať nový impulz na svojej medzinárodnej konferencii v Radlje pod názvom „Lesy pre budúcnosť - od vedy k ľuďom“. Pro Silva vynaloží úsilie pre lepšiu implementáciu vedeckých poznatkov do praxe, ako aj prínos odborníkov z praxe k lepšej spolupráci s vedou. Podporujeme dôslednú politiku zameranú na boj proti zmene klímy v celosvetovom meradle, ale mala by prihliadať na všetky malé kroky, ku ktorým môže prispieť každý človek.

Hnutie Pro Silva - pestovanie lesov do budúcnosti - už viac ako 30 rokov. Naše korene siahajú pred rok 1900!

*Eckart Senitz
prezident Pro Silva*